

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA

Concert
d'Obertura
del Curs
Acadèmic
2023_2024

ORQUESTRA
FILHARMÒNICA DE
LA UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Hilari Garcia Gázquez,
director

Dimecres 8 Novembre.
19:30 H. Sala Iturbi
Palau de la Música de València

El carnaval romà, opus 9

Hector Berlioz (1803-1869)

Simfonia núm. 3 en fa major, opus 90

Johannes Brahms (1833-1897)

- I. *Allegro con brio*
- II. *Andante*
- III. *Poco allegretto*
- IV. *Finale: Allegro*

ORQUESTRA FILHARMÒNICA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Hilari Garcia Gázquez, *director*

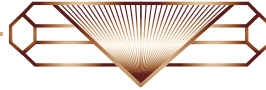
1983 2023

Quatre dècades de Cultura, Formació, Solidaritat i Servei resumeixen de manera succinta la tasca que encetava la Fundació general el 15 de juny de 1983 al costat de la Universitat de València, i que des de llavors porta a bon terme, col·laborant en la transferència de coneixement a la societat valenciana, la projecció de l'activitat acadèmica, investigadora i cultural de la nostra institució.

Una efemèride, aquest 40 aniversari, al qual dediquen el concert d'obertura del curs acadèmic, que estarà a càrrec de l'Orquestra Filharmònica de la Universitat de València sota la batuta del seu director, Hilari Garcia.

Les persones que treballen dia a dia en el si de la Fundació General, professionals i personal tècnic altament qualificat, són l'essència que permet el progrés i el creixement d'aquesta institució, en la seua labor d'expansió dels horitzons de la cultura, l'ocupabilitat, la formació i el benestar de la nostra comunitat universitària i la nostra societat.

Gaudim totes i tots d'aquest concert. Per molts anys.

Hector Berlioz i Johannes Brahms son els protagonistes d'aquesta trobada amb la música que sens dubte marcarà la programació musical a la Universitat de València i l'obertura del curs universitari. En aquesta renovada Sala Iturbi del Palau de la Música, l'Orquestra Filharmònica de la Universitat de València sota la direcció d'Hilari Garcia Gázquez, ens ofereix obres de dos dels ídols de la herència musical francesa i alemanya. No és estrany que ambdós compositors vagen de la mà, així els han presentat recentment formacions com l'Orquestra Sinfònica de Montreal, l'Orquestra de Radio Televisió Espanyola, Filharmònica d'Oslo, Tonhalle-Orchester Zurich, entre d'altres.

Hector Berlioz, un innovador de la música, demostrà la seua habilitat per reutilitzar elements musicals al llarg de la seua carrera. A diferència de Brahms i molts altres compositors alemanys, Berlioz cregué que la música podia descriure o expressar alguna cosa més enllà d'ella mateixa; per exemple, una història, un paisatge o un estat d'ànim o sentiment concret. Berlioz es convertí en un dels defensors de la música programàtica del segle XIX i escrigué moltes obres en les quals el títol o el programa acompanyant explica de què tracta la música. Aquest enfocament de reciclatge creatiu es pot observar en l'obertura **Carnaval Romà**, que

originalment formava part de la seua òpera **Benvenuto Cellini**. Malgrat l'estrena complicada de l'òpera en 1838, l'obertura es va destacar com una peça independent i va ser ben rebuda quan Berlioz la va presentar com una obra de concert en 1844.

L'obertura uneix temes de l'òpera, incloent una bella melodia que destaca el corn anglès i l'animada dansa folklòrica en forma de *saltarello*, que està acompanyada de címbals. A pesar de les dificultats inicials en la seua carrera, Berlioz es va consolidar com un dels compositors més originals del seu temps, amb una profunda influència en l'orquestració i una predilecció per la música programàtica que reflectia les seues passions personals i literàries.

La vida de Berlioz va estar marcada per la seua devoció a la música, a pesar de la resistència de la seua família que inicialment el destinava a la medicina. Fascinat per les òperes i concerts a París, va abandonar els seus estudis de medicina per a perseguir la música en contra dels desitjos de la seua família. Va ingressar al Conservatori de París en 1825 i, en 1830, va guanyar el prestigiós Premi de Roma, que li va atorgar el reconeixement necessari per a llançar la seua carrera. La seua obra mestra, la *Simfonia fantàstica*, que tenia connotacions autobiogràfiques relacionades amb el seu amor no correspost per l'actriu Harriet Smithson, el va convertir en una figura important del Romanticisme musical.

Podran admirar el seu domini de l'orquestra i la seua recerca d'efectes tímbrics nous, superant les convencions simfòniques tradicionals. A pesar dels desafiaments, Berlioz va deixar una empremta indeleble en la música del segle XIX i va ser un pioner en l'exploració de noves possibilitats sonores. L'obertura **Carnaval Romà** s'erigeix com un exemple brillant del seu talent com a compositor i orquestrador.

Johannes Brahms, conegut com el successor de Beethoven, va ser un destacat compositor que va escriure quatre simfonies i obres de gran expressió romàntica. La seua música s'ha convertit

en un pilar de la música clàssica i és fonamental per a comprendre la transició entre els períodes romàntic i postromàntic.

La seua carrera va prendre impuls quan va conèixer Schumann i la seua esposa Clara, i va establir una relació estreta amb ells. Així doncs, la seua influència va estendre's a Viena, on va esdevenir un dels músics més rellevants de l'època. Les seues obres, des de simfonies fins a música de cambra, van ser aclamades i el seu reconeixement perdura als conservatoris i les sales de concerts d'arreu del món.

La tercera de les simfonies de Johannes Brahms, coneguda com la **Simfonia núm. 3 en fa major Op.90**, és una obra que s'insereix en el context de la música simfònica del segle XIX. Aquesta simfonia es va destacar per la seua influència i interconnexió amb altres compositors rellevants de l'època. L'obra va ser composta durant l'estiu de 1883 en la ciutat balneari de Wiesbaden, potser inspirat per Hermione Spies, una jove cantant que li havia servit de musa per a algunes de les seues cançons. L'estrena de la simfonia a Viena el 2 de desembre de 1883, sota la direcció de Hans Richter, va ser un esdeveniment important en la història de la música. El mateix director la va qualificar com *Heroica*, en referència a la tercera de Beethoven, per la numeració coincident i el caràcter que emana principalment dels moviments extrems de l'obra.

En el primer moviment, *Allegro con brio*, Brahms mostra la seua admiració per Schumann, ja que el ritme de l'inici s'assembla al de la seua **Tercera Simfonia**, Renana. Tres temes fonamentals es succeeixen en el moviment, que destaca pels contrastos i es mou pels ritmes zíngars de l'est, a la vegada que dibuixa ornaments en les cordes. destaca especialment el segon motiu del clarinet per la seua delicadesa. El segon moviment, *Andante*, es presenta en forma ternària, amb una estructura que recorda el lied, on el clarinet actua com a solista presentant el tema principal. Aquesta part mostra l'habilitat de Brahms per teixir riques

melodies en la seua música de cambra. El tercer moviment, *Poco allegretto*, és el més famós de la simfonia, i destaca per la bella melodia que configura el tema principal. La seua forma ternària recorda un *scherzo*, però s'allunya del seu esperit, assemblant-se més a una romança. Aquest moviment reflecteix el conflicte major-menor que ja es presentava en el primer moviment de l'obra, i la seua estructura podria connectar amb moviments similars de Mahler, com la marxa fúnebre que obri la **Cinquena Simfonia**. L'últim moviment, *Allegro*, és un remolí emocional que comença amb un misteriós tema principal i es caracteritza per un segon tema en to alegre i rítmic.

Brahms empra elements contrastants en tonalitats majors i menors al llarg del moviment. Ací es fa evident la seua capacitat per desenvolupar temes curts de manera variada i la seua habilitat per portar l'obra a un clímax abans de tornar al tema principal. La coda és especialment imaginativa, ja que el moviment finalitza amb el tema d'obertura de l'obra.

La música de Brahms es caracteritza per la riquesa harmònica i l'expressivitat romàntica. La **Tercera Simfonia** és un testimoni del seu geni compositiu i la seua habilitat per incorporar influències i crear una obra mestra que ha perdurat en el repertori simfònic, alhora que es relaciona amb compositors influents com Beethoven, Schumann, Mahler i directors com Hans von Bülow o Richter que, tots plegats, van deixar la seua empremta en la història de la música clàssica.

Guillem Escorihuela

Director de l'Aula de Música. Universitat de València

ORQUESTRA FILHARMÒNICA DE LA UNIVERSITAT DE VALENCIA

L'Orquestra Filharmònica de la Universitat de València (OFUV) fou creada per Cristóbal Soler l'any 1995 per a donar resposta i cohesió a les diverses ofertes d'agrupacions instrumentals formades per estudiants. Té una plantilla de 80 joves músics, majoritàriament universitaris, l'edat mitjana dels quals és de 20 anys. La seua finalitat és proporcionar-los una formació d'alta qualitat en interpretació orquestral, amb professorat especialitzat. Després de la marxa de Cristóbal Soler, els seus directors titulars han sigut Beatriz Fernández Aucejo i Hilari Garcia.

Al llarg dels més de vint-i-cinc anys d'història, han passat per l'OFUV més d'un miler de joves músics, molts dels quals a hores d'ara desenvolupen la seua activitat interpretativa en orquestres espanyoles i europees o exerceixen la docència en diferents conservatoris professionals i superiors. Així mateix, ha participat en un gran nombre de produccions de caràcter variat, com ara l'estrena de la cantata *L'adéu de Lucrecia Borja* (2001) de Carles Santos, la recuperació de l'òpera de J. Melchor Gomis *Le Revenant* (2003), l'estrena en Espanya d'*Éclairs sur l'au-delà* d'Olivier Messiaen (2006) o els ballets *Le*

sacre du printemps d'Igor Stravinski (2013) *Parade* d'Erik Satie, *Les biches* de Francis Poulenc (2017), *4* de Händel-Debussy-Soria-Scriabin (2019), etc.

Entre els directors de renom que han actuat amb l'OFUV es troben José Collado, Laszlo Heltay, Carlos Riazuelo, Carles Santos, Juan Luis Martínez i José M. Rodilla. També han estat abundants els solistes de prestigi que hi han col·laborat: Montserrat Caballé, Stephan Schilli, Luis Michal, Marta Carfi, Michele Marasco, Duncan Guifford, Maria del Mar Bonet, etc.

L'OFUV actua regularment al Palau de la Música de València i a l'Auditori de Saragossa i ha efectuat nombrosos concerts en diverses sales de concert d'Espanya i Europa com el Palau de les Arts Reina Sofia de València, l'Auditori de Barcelona, l'Auditori de Lleó, l'Academia Philharmonicorum de Liubliana, l'Austria Center Vienna o el Mozarteum de Salzburg. A més, ha dut a terme algunes gires nacionals i internacionals: en 1997 va intervenir en el Festival Internacional de Música Universitària (FIMU) que va tenir lloc a Belfort (França), en 1998 va participar en la XXVII edició del Concurs Internacional de Joves

Orquestres realitzat a Viena (Àustria), on va obtenir el primer premi en la categoria d'orquestres simfòniques, i en 2002 va actuar en diferents ciutats d'Àustria i Eslovènia.

El seu repertori inclou obres que van des del Barroc fins a l'actualitat, passant pel gran repertori simfònic clàssic i romàntic i per les peces musicals més representatives del segle XX. En aquest camp, l'OFUV dedica una especial atenció als compositors valencians des de dues perspectives: la recuperació del patrimoni musical valencià (Martín i Soler, Gomis, Giner, Esplà...) i l'estrena d'obres d'autors contemporanis (Orts, Santos, Roncero, Coll, Fayos...).

Una mostra d'aquesta dedicació es troba en la seua discografia, d'entre la qual destaquen els enregistraments *Cinc segles de música valenciana* (1999), *L'adéu de Lucrecia Borja* (2001) i *Giner infreqüent* (2009), *València capital de la República: la música del "grup dels joves"* (2017) i *Concert valencià* (2022).

L'OFUV forma part de la Xarxa Europea d'Orquestres Universitàries (ENUO). Gràcies al seu impuls, es crea el 2015 SINERGIA (Xarxa d'Orquestres Universitàries Espanyoles), de la qual és membre, i de 2020 a 2022 va participar como sòcia al projecte Erasmus+ Meets

(*Music in higher Education to dEvelop Transversal Skills*). A més, el taller *València Violins* hi col·labora en el manteniment i la cura dels seus instruments de corda.

Les activitats de l'OFUV es realitzen amb el patrocini de l'Àrea d'Activitats Musicals de la Fundació General de la Universitat de València.

HILARI GARCIA GÁZQUEZ, *director*

Estudia direcció d'orquestra en el Conservatori Superior de Música "Joaquín Rodrigo" de València i amplia la seua formació musical en la Haute École de Musique de Ginebra. Entre els seus mestres es troben Manuel Galduf, Eduardo Cifre, Cristóbal Soler, Leonardo García Alarcón, Celso Antunes, etc. Al mateix temps ha assistit a cursos i classes magistrals que han impartit directors de la talla de Simon Rattle, Jorma Panula, Marek Janowski o Riccardo Muti.

Ha treballat com a director assistent de la Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana (JOGV) i de la Jove Orquestra Nacional d'Espanya (JONDE), i ha dirigit diverses orquestres nacionals i internacionals com l'Orquestra de València (OV), la Jove Orquestra i Cor de Centreamèrica (JOCCA), la Palestine Youth Orchestra (PYO), l'Orquestra Simfònica del Teatre Chapí de

Villena, l'Orquestra Simfònica d'Albacete (OSSA), l'Orchestre Symphonique HEM de Genève, etc.

Ha sigut director musical i artístic de la Orquestra Filharmònica de la Universitat de València (OFUV), en una primera etapa, entre 2011 i 2018, amb la qual ha fet un treball ingent de consolidació i ampliació del repertori orquestral en tots els seus gèneres. Apassionat de l'ensenyament, així mateix, en aquesta institució ha impartit diversos cursos de direcció musical amb l'objectiu de formar a joves directors en aquesta complexa disciplina.

En l'àmbit líric, ha dirigit noves produccions en el Teatre Chapí de Villena i ha participat com a assistent de la direcció musical en diferents muntatges del Teatre de la Zarzuela de Madrid, com *El gato montés* de Manuel Penella. A més, ha col·laborat amb el Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts de València i la Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana (JOGV) com a director musical interpretant una selecció de les òperes de Mozart *Die Zauberflöte*, *Don Giovanni*, *Le nozze di Figaro* i *Così fan tutte*.

També ha realitzat una intensa incursió en el terreny del ballet i la dansa dirigint noves propostes de ballets clàssics, com *El trencanous* de Txaikovski, o de ballets

contemporanis com *La consagració de la primavera* de Stravinski, *Les biches* de Poulenc, *Parade* de Satie o *Appalachian Spring* de Copland. Recentment ha col·laborat amb Clotilde Vayer i el Teatre Sant Carlo de Nàpols en la direcció musical dels ballets *Concerto* de Kenneth MacMillan i *Thème et variations* de George Balanchine.

En l'actualitat pertany al cos de professorat de música i arts escèniques, en situació d'excedència, i inicia un nou període al capdavant la Orquestra Filharmònica de la Universitat de València, al mateix temps que col·labora amb diverses agrupacions musicals nacionals i internacionals.

Fundació General
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA